

Zastosowanie magii jako jeden z najczęstszych przesądów seksualnych w Polsce w pierwszej dekadzie XXI wieku

The applying of magic as the most frequent sexual superstition in Poland of the first decade of the 21th century

Kinga Filipek, Marek E. Marcyniak

II Katedra i Klinika Położnictwa i Ginekologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Streszczenie

Opierając się na materiale zebrany za pomocą ankiet, podjęto próbę przedstawienia zastosowania magii w odniesieniu do seksualności Polaków w pierwszej dekadzie XXI wieku. Stwierdzono, że obecność magii w seksie nie jest zjawiskiem marginalnym. Opracowano model osób szczególnie zainteresowanych magią w kontekście seksu.

Seksuologia Polska 2008; 6 (1): 44–49

Słowa kluczowe: magia, seksualność, przesąd

Abstract

Based on the data collected from questionnaires we tried to present the place of magic knowledge in respect to the sexuality of the Poles in the first decade of the 21th century. We found that the presence of magic at the sex is not marginal event. We created the pattern features of the people especially interested in magic knowledge in sexual relationship.

Polish Sexology 2008; 6 (1): 44–49

Key words: magic, sexuality, superstition

Motto

„Przesąd należy do istoty człowieka, a kiedy pragniemy pozbyć się go bez reszty i na zawsze, potrafi ukryć się w najdziwniejszych zakamarkach i schowkach, by nagle powrócić po nabraniu pewności, że być może, znowu nastała jego pora”

Maksymy i refleksje
 Goethe

Wstęp

Przesądy stanowią irracjonalne przekonania, niesystematyzowane, chaotyczne wyobrażenia, oceny, zakazy i nakazy przyjmowane stanowczo, bez należytego uzasadnienia — zrodzone ze strachu przed

wielką niewiadomą natury [1, 8]. Tam, gdzie kończyły się aktualne możliwości poznawcze ludzi, rozpoczynały się przesądy [8]. Padały na grunt szczególnie podatny i rozkwitały bujnie w dobie wielkich przemian dziejowych, politycznych, społecznych, ekonomicznych, religijnych. Przesądom zawsze sprzyjały kryzysy duchowe — gdy do objaśniania zjawisk otaczającego świata nie wystarczały metody racjonalne [1].

Przesądy skutecznie utrwały się w powszechnym stereotypie myślowym. Niesprawdzalne empirycznie,

Adres do korespondencji: mgr Kinga Filipek
 ul. Stupecka 4/8, 02–309 Warszawa
 tel.: (022) 822 63 93
 e-mail: kinga_filipek@onet.eu

Nadesłano: 18.02.2008

Przyjęto do druku: 05.04.2008

opierały się na błędnych przesłankach oraz wnioskach i bywały zazwyczaj sprzeczne z faktami, jednak trudne do usunięcia za pomocą logicznej argumentacji. Przybierały formę nie tylko „fałszywej wiary”, lecz „wiary przesadnej”, bez dostatecznych podstaw, ze spotęgowaną wśród ludzi ponadrozsądkową gotowością jej przyjmowania [1].

Treści przesądów wypełniał z jednej strony nonsens, z drugiej zaś — elementy wchodzące w zakres wiedzy tajemnej [1]. Wrastały w świadomość społeczną tak głęboko, że każdy sprzeciw wobec nich wydawał się herezją [9]; przekształcały się w prawdę absolutną, niepodważalną, niepodlegającą dyskusji, samoumniejszającą się, czyli dogmat.

Przesądy, kształtując się stopniowo na przestrzeni dziejów, sięgały często mitycznej czy starotestamentowej przeszłości. Źródła przesądów poszukiwano w animizmie właściwym dla wczesnego etapu rozwoju ludzkości, kiedy przypisywano duszę całej otaczającej przyrodzie [7]. Przesądy ulegały wbudowaniu w tradycję, obyczajowość, moralność, jurysdykcję, pedagogikę społeczeństw [1, 6].

Podświadoma realizacja przesądów wynikała z utrwalonego mentalnego automatyzmu. Hołdowanie przesądom zawsze bardzo odpowiadało ludzkiej naturze, zwłaszcza właściwym jej lenistwu i bezwładowi myślowemu. Powodowało to machinalizm, odruchowość, rytualizację działania i zwalniało tym samym z konieczności myślenia i poczucia odpowiedzialności.

Przesądy, stanowiąc wszechobecny, trwale zakorzeniony w ludzkiej egzystencji element, stały się czynnikiem kształtującym wiele dziedzin życia. Szczególnie głęboko odcisnęły się na sferze seksualności [1–9].

Cel pracy

Celem pracy była próba sprawdzenia obecności i roli przesądu dotyczącego wpływu magii na życie seksualne ludzi w społeczeństwie polskim, w pierwszej dekadzie XXI wieku.

Materiał i metody

Realizując zbieranie danych, posłużono się ankietą. Respondentów odpowiadających na zawarte w niej pytania wybrano losowo. Uzyskany materiał przedstawiono procentowo w tabelach. Jego interpretacja stanowiła podstawę do sformułowania wniosków końcowych.

Wyniki badań

Ankiety rozdano 350 osobom dobieranym losowo. Odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie udzieliło 278 respondentów, co stanowiło 79,4%. Wśród uczestniczących w badaniu liczba kobiet wynosiła 164 (59,0%), liczba mężczyzn — 114 (41,0%) (tab. 1). Respondentów podzielono na 5 grup wiekowych. Najliczniejszym przedziałem wiekowym zainteresowanych pytaniami ankiety, stanowiącym 30,21%, była grupa osób mieszcząca się w granicach 31–40 lat (tab. 2).

Przeważającą większość wypełniających ankietę (77,69%) stanowiły osoby posiadające rodzinę: kobiety zamężne — 65,10%, żonaci mężczyźni — 12,58% (tab. 3). Potomstwo posiadało 64,74% ankietowanych osób (tab. 4), z których 53,33% miało jedno dziecko, 41,66% — dwoje dzieci (tab. 5).

Wśród respondentów przeważali wierzący — 89,56%, a w grupie tej osoby praktykujące stanowiły 66,90% (tab. 6 i 7).

Respondenci posiadali głównie wykształcenie średnie — 56,11%, a biorąc pod uwagę rodzaj wykonywanej pracy w badanej grupie przeważali pracownicy umysłowi 48,92% (tab. 8 i 9).

Zadowolenie z wykonywanej pracy i możliwość wykazania się w niej deklarowało 71,22% ankietowanych (tab. 10). W grupie studentów/uczniów satysfakcję z możliwości pobierania nauki czerpało 75% (tab. 11). Do aktywnej realizacji życia płciowego przyznało się 60,43% badanych (tab. 12), a 44,24% spośród wszystkich wypełniających ankietę oceniło własne życie erotyczne jako w pełni satysfakcjonujące (tab. 13).

Tabela 1. Liczba i płeć osób wypełniających ankietę

Płeć	Liczba	%
Kobiety	164	59,0
Mężczyźni	114	41,0
Razem	278	100

Tabela 2. Grupy wiekowe respondentów

Grupy wiekowe (lata)	Liczba	%
21–30	73	26,25
31–40	84	30,21
41–50	52	18,70
51–60	41	14,74
> 60	28	10,07
Razem	278	100

Tabela 3. Stan cywilny respondentów

Stan cywilny	Liczba	%	Płeć	%
Panna/Kawaler	38	13,66	K: 21	7,55
			M: 17	6,11
Rozwiedziony/ /Rozwiedziona	24	8,63	K: 15	5,39
			M: 9	3,23
Zamężna/Żonaty	216	77,69	K: 181	65,10
			M: 35	12,58
Razem	278	100	278	100

Tabela 4. Dzietność respondentów

Dzietność	Liczba	%
Bezdzietni	98	35,24
Posiadający potomstwo	180	64,74
Razem	278	100

Tabela 5. Liczba dzieci posiadanych przez respondentów

Liczba dzieci	Liczba respondentów posiadających dzieci	%
1 dziecko	96	53,33
2 dzieci	75	41,66
3 dzieci	9	5,23
Razem	180	100

Tabela 6. Religijność ankietowanych

Stosunek do wiary w Boga	Liczba	%
Wierzący	249	89,56
Niewierzący	29	10,43
Razem	278	100

Tabela 7. Stosunek wypełniających ankietę do religii

Praktykowanie wiary	Liczba	%
Wierzący praktykujący	186	66,90
Wierzący niepraktykujący	63	22,60
Razem	249	89,50

Tabela 8. Wykształcenie osób uczestniczących w badaniu

Wykształcenie	Liczba	%
Podstawowe	28	10,07
Zawodowe	34	12,23
Średnie	156	56,11
Wyższe	60	21,58
Razem	278	100

Tabela 9. Praca wykonywana przez respondentów

Rodzaj zatrudnienia	Liczba	%
Umysłowy	136	48,92
Fizyczny	63	22,66
Uczeń/Student	28	10,07
Nie pracuje/Nie uczy się	51	18,34
Razem	278	100

Tabela 10. Satysfakcja wynikająca z pracy zawodowej deklarowana przez ankietowanych

Praca zawodowa	Liczba	%
Dająca zadowolenie i możliwość wykazania się	198	71,22
Wykonywana jedynie w celu zdobycia środków utrzymania	64	23,02
Traktowana jako uciążliwy obowiązek	16	5,75
Razem	278	100

Tabela 11. Zadowolenie z faktu zdobywania wiedzy deklarowane przez osoby uczące się

Nauka	Liczba	%
Dająca satysfakcję	21	75,0
Jedynie w celu podjęcia w przyszłości pracy (brak pozytywnego zaangażowania)	5	17,85
Z obowiązku	2	7,14
Razem	28	100

Tabela 12. Życie erotyczne respondentów

Życie erotyczne respondentów	Liczba	%
Aktywne	168	60,43
Rzadkie	84	30,21
Brak	26	9,35
Razem	278	100

Tabela 13. Ocena własnego życia erotycznego przez osoby odpowiadające na pytania ankiety

Ocena własnego życia erotycznego przez respondentów	Liczba	%
W pełni satysfakcjonujące	123	44,24
Miernie satysfakcjonujące	112	40,28
Niedające satysfakcji	43	15,46
Razem	278	100

Tabela 14. Wiara w istnienie magii wśród respondentów

Wiara w istnienie magii	Liczba	%
Tak	41	14,74
Nie	237	85,25

Tabela 15. Płeć osób deklarujących wiarę w istnienie magii

Respondenci wierzący w istnienie magii (liczba)	% Kobiety	%	Mężczyźni	%	
41	100	33	80,48	8	19,51

Tabela 16. Płeć respondentów niewierzących w istnienie magii

Respondenci niewierzący w istnienie magii (liczba)	% Kobiety	%	Mężczyźni	%	
237	100	186	78,48	51	21,51

Tabela 17. Przekonanie o możliwości pomagania ludziom za pomocą magii

Czy możliwe jest pomaganie ludziom za pomocą magii?	Liczba	%
Tak	36	12,94
Nie	242	87,05
Razem	278	100

Wiarę w istnienie magii zadeklarowało 14,74% ankietowanych (tab. 14), wśród których 80,48% stanowiły kobiety, a 19,51% — mężczyźni (tab. 15). Rozkład płci wśród deklarujących brak wiary w magię wyglądał następująco: mężczyźni — 78,48%, kobiety — 21,51% (tab. 16).

Możliwość pomagania ludziom za pomocą magii potwierdziło 12,94% badanych (tab. 17), zaś szkoderzenie uznano za możliwe 14,38% respondentów (tab. 18).

Szereg badanych osób uznało za możliwe użycie magii w celu poprawy jakości życia erotycznego. Prezentowane w tabeli liczby respondentów wypowiadających się o poszczególnych magicznych aspektach seksualności odniesiono do ogółu 278 ankietowanych (tab. 19) — 8,27% z nich uważało, że magia może służyć spotęgowaniu lub redukcji potencji seksualnej (tab. 20).

Dość liczna grupa respondentów potwierdziła wiarę w rozmaite poczynania o charakterze magicz-

Tabela 18. Przekonanie o możliwości szkodzenia ludziom przy użyciu magii

Czy możliwe jest szkodzenie ludziom przy użyciu magii?	Liczba	%
Tak	40	14,38
Nie	238	85,61
Razem	278	100

Tabela 19. Poczynania magiczne w życiu erotycznym

Cele zastosowania magii w życiu erotycznym	Tak	%	Nie	%
Zdobycie wzajemności pożądanego osoby	19	6,83	259	93,16
Zapewnienie sobie wierności partnera	17	6,11	261	93,88
Utrzymanie słabnącego uczucia	24	8,63	254	91,36
Nasilenie przeżywania orgazmu	15	5,39	263	94,60

Tabela 20. Potęgowanie lub redukcja potencji za pomocą magii

Czy magia może służyć spotęgowaniu lub redukcji potencji?	Liczba	%
Tak	23	8,27
Nie	255	91,72
Razem	278	100

nym. Między odpowiadającymi twierdząco na pytanie dotyczące tych zagadnień znalazło się wielu respondentów wcześniej deklarujących całkowity brak wiary w magię. Za najbardziej godne zaufania uznawane były wróżby i przepowiednie (w tym tarot) — 33,09% badanych, oraz horoskopy dotyczące życia seksualnego — 30,93% ankietowanych (tab. 21). Wśród korzystających z porad wróżek, magów, jasnowidzów w odniesieniu do życia płciowego największą popularnością cieszyły się wróżki — 46,04% badanych (tab. 22).

W ogólnej liczbie 278 badanych aż 137 (49,28%) deklaruowało korzystanie z porad wróżek, magów, jasnowidzów w kontekście wpływu na życie erotyczne, wśród nich 96 osób (34,53%) deklaruowało wcześniej całkowity brak wiary w magię (tab. 23). Spośród 137 respondentów korzystających z porad wróżek, magów czy jasnowidzów w kontekście wpływu na życie płciowe 89 (64,96%) uznało, że są one efektyw-

Tabela 21. Wiara w poczynania magiczne odnoszące się do życia płciowego

Wiara w:	Tak	%	Nie	%
Horoskopy dotyczące życia seksualnego	86	30,93	192	69,06
Wróżby, przepowiednie (w tym tarot)	92	33,09	186	66,90
Magiczną moc amuletów (np. przełamane serce)	75	26,97	203	73,02
Tajemną siłę kamieni szlachetnych	12	4,31	266	95,68
Inne poczynania magiczne	48	17,26	230	82,73

Tabela 22. Korzystanie z porad odnoszących się do możliwego wpływu magii na życie płciowe

Korzystanie z porad (możliwy wpływ magii na życie płciowe)	Liczba	%
Wróżki	128	46,04
Magowie	2	0,72
Jasnowidze	7	2,52
Razem	137	49,28

Tabela 23. Porady wróżek, magów i jasnowidzów w kontekście wpływu na życie erotyczne

Korzystanie z porad wróżek, magów, jasnowidzów (możliwy wpływ magii na życie płciowe)	Liczba	%
Tak	137	49,28
Nie	141	50,71
Razem	278	100

ne (tab. 24). Do realizowania mogących zostać uznanych za magiczne poczynania dotyczących życia płciowego przyznało się 45,68% respondentów (tab. 25), a 28,35% respondentów oceniło je jako w pełni skuteczne w oddziaływaniu na życie płciowe (tab. 26).

Lekturę publikacji na temat wpływu magii na życie seksualne człowieka potwierdza aż 84,89% respondentów (tab. 27), wśród których 79,24% stanowią kobiety, a 20,76% — mężczyźni (tab. 28).

Proszeni o wymienienie działań magicznych wpływających na życie intymne respondenci najczęściej udzielali odpowiedzi:

- magia światła świec i brzmienia muzyki — 17 ankietowanych (6,12%);
- magia ofiarowywanych kwiatów — 96 badanych (34,53%);

Tabela 24. Efektywność porad wróżek, magów, jasnowidzów w kontekście wpływu na życie płciowe

Czy usługi wróżek, magów, jasnowidzów przynoszą zamierzone efekty?	Liczba	%
Tak	89	64,96
Nie	48	35,04
Razem	137	100

Tabela 25. Realizacja poczynania mogących zostać uznanych za magiczne (w odniesieniu do życia płciowego)

Realizowane poczynania mogące być uznane za magiczne	Liczba	%
Tak	127	45,68
Nie	151	54,32
Razem	278	100

Tabela 26. Skuteczność odnoszących się do seksualności poczynania magicznych

Ocena skuteczności poczynania magicznych	Liczba	%
W pełni skuteczne	36	28,35
Częściowo skuteczne	48	37,80
Nieskuteczne	43	33,85
Razem	127	100

- amulety i talizmany (np. pierścień Atlantów, przełamane serduszka) — 104 respondentów (37,41%);
- noszenie przy sobie wizerunku ukochanej osoby — 206 odpowiadających na pytania ankiety (74,10%), jej/jego włosów — 13 osób (4,67%);
- magia wydzielin (krew miesięczkowa, sperma) — 8 wypełniających ankietę (2,88%);
- magia feromonów (używana przez obiekt pożądania bielizna osobista, chusteczka czy noszona przez pewien czas pod pachą cząstka jabłka) — 3 osoby (1,08%).

Pytanie o własne impresje na temat roli magii w życiu erotycznym człowieka przyniosło odpowiedzi:

- 48 opinii (17,27%) o bezzasadności badań dotyczących tego zagadnienia („strata czasu”);
- 39 opinii (14,03%) entuzjastycznych („bardzo potrzebne poczynania badawcze”);
- 40 osób (14,39%) zadeklarowało, że magia uratowała ich układy partnerskie;
- 9 ankiet (3,24%) zawierało w tym punkcie zwroty niecenzuralne i inwektyw;

Tabela 27. Lektura dotycząca wpływu magii na erotykę człowieka

Lektura publikacji na temat wpływu magii na życie erotyczne człowieka	Liczba	%
Tak	236	84,89
Nie	42	15,11
Razem	278	100

Tabela 28. Płeć osób czytających publikacje odnoszące się do wpływu magii na życie erotyczne człowieka

Respondenci czytający publikacje na temat wpływu magii na życie erotyczne człowieka	Liczba	%
Kobiety	187	79,24
Mężczyźni	49	20,76
Razem	236	100

— w 4 ankietach (1,44%) znaleziono dłuższe wypowiedzi i opisy o charakterze erotomańskim, w tym 1 (0,36%) pedofilny.

Wnioski

1. Współczesne zainteresowanie magią w odniesieniu do seksualności nie jest zjawiskiem marginalnym.
2. Powszechnie deklarowane niedowiarstwo i lekceważenie magii nie idą w parze z realizowaniem określanych mianem zabobonów czy przesądów magicznych rytuałów.

3. Lekturę publikacji na temat wpływu magii na ludzką seksualność potwierdzało aż 84,89% respondentów. Można domniemywać, że tak wysoki odsetek był w pewnym sensie wymuszony. Łączył się on z bardzo częstym zamieszczaniem w popularnych periodykach artykułów dotyczących omawianej problematyki. Chwyтлиwe, intrygujące tytuły, przykuwająca uwagę szata graficzna skłaniały często „mimo woli” do zapoznania się z treścią doniesień.
4. Osobami szczególnie zainteresowanymi magią w kontekście seksu byli respondenci mieszcący się w przedziale wiekowym 31–40 lat, pracownicy umysłowi, czerpiący zadowolenie z pracy, z wykształceniem średnim, zamężne kobiety, żonaci mężczyźni, posiadający jedno dziecko, wierzący, praktykujący, czytający literaturę ezoteryczną, korzystający z porad wróżek, oceniający swoje życie płciowe jako aktywne, lecz miernie satysfakcjonujące. Przeważała płeć żeńska.

Piśmiennictwo

1. Buchhammer E.R. Mały leksykon przesądów. Wydawnictwo Real Press, Warszawa 1994.
2. Devine A. Mała encyklopedia magii miłosnej. Wydawnictwo KIRKE, Wrocław 2004.
3. Dunwich G. Sekrety miłosnej magii. Wydawnictwo J&BF, Warszawa 1998.
4. Kowalski P. Leksykon znaki świata. Omen, przesąd, znaczenie. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa/Wrocław 1998.
5. Lavey A.S. Współczesna czarownica. Szatańska sztuka uwodzenia. Wydawnictwo Kultura, Warszawa 2002.
6. Lorie P. Przesady. Księga wiedzy dawnej. Wydawnictwo GiG, Warszawa 1993.
7. Marcuse M. Encyklopedia wiedzy seksualnej. Wydawnictwo Lekarskie Eskulap, Warszawa 1937; 3: 198–211.
8. Strykowska D. Przesady na trzecie tysiąclecie. Wydawnictwo Astrum, Wrocław 2001.
9. Unterman A. Encyklopedia tradycji i legend żydowskich. Wydawnictwo Książka i Wiedza, Warszawa 1994.